Joaquim Forn

Entre togues i reixes

Escrits de judici i presó

amb pròleg de Mònica Terribas

Joaquim Forn

Entre togues i reixes

Escrits de judici i presó

amb pròleg de Mònica Terribas

enciclopèdia

Capítol de mostra

A tots els qui creuen en Catalunya i en la llibertat,
en agraïment a totes les persones que ens han
acompanyat durant aquests llargs mesos de presó
i que segueixen fent camí.

«Creure en una idea exigeix viure-la.»
Lev Tolstoi

Capítol de mostra

Dos testimonis, uns ous ferrats i un mòbil desobedient

El seu, el testimoni de Quim Forn, a la cel·la, als cotxes de la policia en els trasllats, al banc dels acusats, a la sala del Tribunal Suprem en temps d'espera, i en temps d'espera fins a la sentència que els ha condemnat: Oriol Junqueras, Carme Forcadell, Jordi Cuixart, Jordi Turull, Josep Rull, Jordi Sánchez, Raül Romeva, Dolors Bassa, Carles Mundó, Santi Vila i ell mateix, Joaquim Forn, l'autor d'aquestes pàgines. El seu testimoni de gairebé dos anys de presó preventiva i ara sentenciat ja a deu anys i sis mesos de presó per sedició, una condemna que li arriba per haver contribuït des de les seves responsabilitats com a conseller d'Interior del Govern de la Generalitat a contravenir les ordres de l'Estat espanyol provocant un aixecament públic i tumultuari: això és el que argumenten en la sentència els set membres d'aquella sala segona del Tribunal Suprem. El seu testimoni —ho llegireu— és el d'un home sense resignació, que troba escletxes per fugir del pessimisme, que no aprofita la seva condició per projectar-se al futur en la política, que descriu el que viu

des de la fe en les persones i en la persistència de les seves conviccions, també després de conèixer la sentència.

El meu testimoni, en aquest pròleg, és el d'una periodista entre tants professionals, asseguda a la sala en aquelles tardes interminables, escoltant declaracions d'uns fets viscuts i explicats durant anys en els mitjans de comunicació públics, també convertits en camp de batalla. Hi hauria tants pròlegs possibles com periodistes que hem seguit aquest judici, però segur que compartirien amb mi algunes percepcions. Sentiments kafkians constants, relats surrealistes sobre realitats vistes i sentides en directe, tensions innecessàries davant de testimonis irrellevants després pels fets provats en la sentència. Tanta violència per tan poca violència. I silenci, i disciplina, i control sota la mirada atenta dels policies nacionals a banda i banda i els funcionaris i les funcionàries del Tribunal Suprem, que pressionava tant com el sostre i les parets de la sala del Suprem. La impotència i la potència simbòlica sempre disfressen la impunitat. La presència de la història d'Espanya i la imatge de les balances de la Justícia en la decoració d'aquella sala topa amb la seva maldestra convivència política al segle XXI. Allà va ser jutjat el president Lluís Companys i el seu govern; allà són jutjats ara el vicepresident Oriol Junqueras i una part del govern de Carles Puigdemont, i els líders socials, i una presidenta del Parlament. En el fons, repetició d'un judici quan la història de la incomprensió es repeteix.

En aquest llibre, Joaquim Forn explica el periple quo-

tidià físic, emocional i racional dels presos, durant tots aquells dies de judici. Aquest no és un llibre polític, de defensa de la causa, sinó de reivindicació de la vida empresonada i processada. L'esgotament, les reflexions a partir de testimonis que els colpeixen, que els indignen, les estones escadusseres de converses entre les dotze persones processades i els instants passats amb les famílies. D'això va aquest llibre. De la vida entre reixes i entre togues. Allò que nosaltres no podíem viure ni veure mentre els observàvem durant el judici. Els absents d'aquest relat, també, el Tribunal: poques referències, l'educació en el tracte, això sí. I algun retret. I a l'altra banda, els testimonis oculars del judici, als bancs del darrere.

Entrar en aquell edifici cada tarda després de radiar durant vuit hores al *Matí de Catalunya Ràdio* la sessió al Tribunal Suprem es va convertir en un hàbit que normalitzava estranyament aquest mirall estrafet en què s'ha convertit la política des del 2010 fins ara a Catalunya i a Espanya. Les mirades, els comentaris, les percepcions legítimament discrepants de les persones que hi assistien, tot plegat formava part de la complexitat del que els sis magistrats i la magistrada haurien de convertir en sentència. Cada vegada que entrava a la sala i em mirava Manuel Marchena, Ana Ferrer, Juan Ramón Berdugo, Luciano Varela, Andrés Palomo, Andrés Martínez Arrieta i Antonio del Moral asseure's a les seves cadires, mirant ordinadors o prenent notes, alguns lluitant sense èxit contra les sessions maratonianes i la seva resistència física,

m'impel·lia a posar-me a la seva pell. Quan tancaven els ulls a la nit, els membres del Tribunal, segur que els retrets que feien no eren només per als independentistes —que també— sinó per aquells que havien dut aquestes dotze persones a una ratera. Per què? Doncs perquè el gat, en comptes d'aconseguir conviure-hi, es va asseure a contemplar com feien el niu, com sortien del cau, com els apropaven el formatge per compartir-lo, com amagaven el formatge, i a tot això, el gat feia veure que dormia, emmandrit, espantat, no fos cas que, tot i guanyar la partida amb les urpes, pogués rebre alguna mossegada furtiva que li deixés cicatriu... el gat va preferir jeure. Sovint he recordat a les portades del *Matí de Catalunya Ràdio*, i ho torno a fer ara, que els tribunals de justícia han rebut una responsabilitat que no els pertocava, precisament perquè els gats de l'executiu i el legislatiu espanyol es van ajeure. I ara fan escarafalls i branden una i una altra vegada amenaces davant les protestes massives contra la sentència del Tribunal Suprem, quan van decidir abandonar la política o fer-la servir els uns contra els altres amb el conflicte polític de Catalunya al bell mig, per guanyar vots davant de l'adversari. Per fer electoralisme sí, per fer política no. I ara, què? Ara la política continua essent imprescindible. Perquè el carrer els ho exigia, els ho exigeix i els ho exigirà. Era i és responsabilitat dels qui tenen més poder —el Govern d'Espanya i les Corts espanyoles— trobar solucions polítiques a un conflicte polític.

Sí, la condemna és per als altres, per als que han ti-

rat pel dret, per als que han obeït el que prometien en els seus programes electorals i que implicava delictes de desobediència clara si no aconseguien fer asseure l'executiu i el legislatiu en una taula. Sí, la condemna és per a aquells que han contravingut les lleis i les ordres judicials. Però la condemna de la política convertida a empresonar representants electes de la ciutadania de Catalunya i líders socials amb milers i milers de persones al darrere és per a un Estat que no ha sabut fer política, que no ha volgut mirar-se al mirall, que no s'ha volgut entendre ell mateix. I durant el judici te n'adonaves, d'això, mirant les cares de perplexitat del magistrat Manuel Marchena i de la resta dels seus companys i companya de tribunal quan sentien persones anònimes i activistes socials parlar-los de desobediència civil, de drets fonamentals, de reafirmar-se en les seves accions i en la seva col·laboració amb els fets jutjats, d'autoinculpacions, de cap renúncia. *Aquesta realitat existeix. No l'esborrarà la sentència,* devia pensar el tribunal, *això no se soluciona amb el nostre mig miler de pàgines condemnatòries, per ajustades que siguin als fets, per fidels que intentin ser a les proves aportades*. Sentir com policies nacionals i guàrdies civils parlaven de mirades d'odi, de clima insurreccional i com feien transposició d'escenaris de terrorisme a actes de protesta i resistència retratava una altra vegada el terreny de les dues realitats confrontades: les aspiracions creixents i lluitades d'una part de la ciutadania de Catalunya a la llibertat i, en paral·lel, la fermesa en la defensa de la Constitució del 1978,

basada en una foto fixa, de compromís preventiu, que ja en aquell moment va ser una solució d'emergència i trànsit. La solemnitat de la sala, que no permetia ni un somriure, ni una exclamació, silenciava qualsevol reacció a aquestes dues realitats polítiques relatades per testimonis, pèrits, excàrrecs, policies, guàrdies civils i víctimes de la violència policial de l'1 d'octubre. I Manuel Marchena, quan sentia una petita exclamació, exigia silenci, fins i tot quan el públic a la sala reaccionava espontàniament als vídeos —que no va permetre confrontar amb els testimonis que els protagonitzaven segurament perquè evidenciaven que l'argumentari de la fiscalia topava amb les porres i les arrossegades de cossos escales avall.

No, el judici no va ser cap farsa. Discrepo de tantes veus que l'han qualificat així. El judici va ser l'expressió d'aquest mirall estrafet, d'aquesta realitat política confrontada, de la impotència judicial i d'una Fiscalia i una Advocacia de l'Estat forçant i retorçant testimonis per poder executar allò que l'executiu no ha resolt, però sense cap altra esperança que, amb la força de la destral jurídica, instal·lar la por en les properes generacions via sentència. Les dotze persones processades ho sabien. Els nervis de Joaquim Forn les hores abans de rebre la sentència ho evidenciaven. Tanmateix, la desfilada de testimonis de les defenses tornava el mirall de la seva impotència. I miraves les cares d'uns i altres, i senties la utilitat d'aquell procés judicial: la constatació del fracàs de l'Estat i, alhora, la seva inutilitat, la irresolució del conflicte.

Qui administrarà també aquesta frustració? La de l'Estat convertida en sentència? Perquè s'ha parlat molt de la frustració dels independentistes que van generar expectatives irrealitzables, però, i la frustració de l'Estat, penant la dissidència política, equiparant sedició a desobediència civil? No l'espereu, aquesta autocrítica, perquè un Estat no té cap necessitat de compartir-la. L'eximeix de fer-ho una raó d'Estat: no mostrar-se feble, ni impotent. I més encara, quan tot el que t'envolta està conjurat per no dirte que l'emperador (en aquest cas, la monarquia parlamentària) va despullada. Silenci mediàtic per raó d'Estat.

I paraules en veu baixa després de cada sessió. Mirades de cansament, de tothom, pensés com pensés, perquè totes les cares reflectien la història interminable més allà d'aquells passadissos i aquella sala. Mentre les «furgones» carregaven els presos i les preses per tornar-los a les celles on es trobaven amb el sopar fred, nosaltres baixàvem cada dia les escales estretes per sortir del Tribunal Suprem amb la convicció que aquell dia a dia traduïa l'encàrrec que havia rebut la Justícia de posar el fre de mà al moviment independentista, res més que això. I comentàvem entre nosaltres o amb els advocats, els observadors i les famílies el contrast entre els tipus delictius que s'anaven perfilant amb el relat viscut dels testimonis. Però el fre de mà s'havia de posar i era l'encàrrec pervers a la justícia. L'hi demanava l'executiu i el legislatiu, indirectament a través de la Fiscalia i l'Advocacia de l'Estat: *rebel·lió o sedició, trieu, però una cosa o una altra*. I sí, sorties i comenta-

ves les paraules que t'havien impactat, l'anècdota del dia que fabricaria piulades i titulars, la força del relats d'uns i la debilitat dels altres en relació als fets, però sabies, del cert, que en aquell alt tribunal no hi havia la clau de la solució política, entre altres coses perquè ni l'absolució ni la condemna per desobediència ho haurien resolt. Un dia darrere un altre, dins d'aquella sala, sentint que les persones que van anar a votar l'1 d'octubre, exercint un acte massiu i coordinat de desobediència civil i entomant la violència policial, eren persones en actitud d'insurrecció i d'odi. I després, la sentència ho constatava: el relat fabricat de la violència per part de la Fiscalia va ser condemnat per irrellevant, per fictici. Però aquests quatre mesos de judici parlant d'un moviment independentista amb ulls d'odi i actitud violenta han deixat pòsit. Aquella frustració acumulada durant dies interminables de testimonis policials justificant la seva actuació l'1 d'octubre sobre la societat civil que va anar a votar es va traduir en una actitud, minoritària segur, però ben diferent: «No ens tornareu a empresonar amb falsedats. Ara, ens hi tornarem». Ho verbalitzaven joves a cara descoberta dies després de la sentència enmig d'una Barcelona que durant uns dies va veure episodis nocturns de foc i barricades que contrastaven amb les massives manifestacions de protesta per la sentència i les Marxes per la Llibertat. Però aquesta és una qüestió que s'escapa del pròleg d'aquest llibre escrit per un home pacífic, que condemna aquesta violència al carrer. Que no s'hi reconeix.

Ni ell ni cap de les altres onze persones sentenciades.

Una part de la societat catalana s'ha esquinçat per dins després d'aquell 14 d'octubre de 2019, matiner, en què vam fer ressonar al *Matí de Catalunya Ràdio*: 13, 12, 12, 12, 11-6, 10-6, 10-6, 9 i 9. Un centenar d'anys de presó entre tots. Un segle. I potser sí, que Joaquim Forn i la resta dels seus germans i germanes de presó política veuran la superlluna en llibertat el 2026, que d'això va aquest llibre, de la dignitat i de la vida quotidiana que qualsevol de nosaltres podríem explicar davant de l'inexplicable, però ells i elles dues sortiran del clot on els ha situat la història frustrada i esperançada d'aquest episodi de la nostra vida social i política, i el conflicte persistirà.

El seu testimoni, el de Joaquim Forn, durant el judici del Tribunal Suprem als fets de setembre i octubre del 2017 protagonitzats per l'independentisme als carrers i a les institucions catalanes, es converteix en el mirall real del que ha estat aquest procés: l'intent fallit d'entendre's, l'intent fallit d'emancipar-se i l'intent fallit d'aconseguir la rendició de l'Estat. I, per això, vam sentir aquell dia en els al·legats finals de Jordi Cuixart aquelles quatre paraules que l'Estat va interpretar com un desafiament amb voluntat de reiteració delictiva: «Ho tornarem a fer». I per què? Perquè els que van entrar en aquella sala un dia darrere d'un altre durant més de quatre mesos per defensar l'exercici de drets fonamentals interpreten avui, també després de la sentència, que aquest és un futur irrenunciable. Per això el testimoni de Joaquim Forn és un

més, un entre tants testimonis, d'un conflicte irresolt fins que l'Estat espanyol no s'adoni, en totes les seves estructures, que la voluntat de ser i de sentir-se part d'un projecte radica en el respecte a la dignitat de l'altre. Fins que això no passi, judicis com el que hem viscut al Tribunal Suprem seran el retrat del fracàs polític de l'Espanya de les autonomies de la Constitució del 1978.

Aquestes pàgines són un relat humà, imprescindible, racionalment i emocional, per entendre reixes i togues, presó i judici, sense necessitat de fer cap al·legat polític, sense necessitat de fer cap crit desesperat. No hi ha espai per a la desesperança en les seves vivències del judici, viscut a temperatures baixes a la cel·la de Soto del Real i amb cites constants amb la mentida a la sala del Tribunal Suprem. El testimoni de Joaquim Forn és una finestra per a la realitat viscuda, sense transcendències impostades ni discursos per a la posteritat, però que ho diu tot. Dos ous ferrats en una sala del Tribunal Suprem tradueixen les ganes de viure, i una mirada sostinguda a un adversari polític tradueix la persistència de la dignitat en les condicions més dures. I punt. I seguit.

I mentrestant, allà, al seu darrere, a la sala del Tribunal Suprem, un nosaltres ben divers: partidaris de Vox amb xarxes de wifi «A por ellos» donant suport al secretari general de l'extrema dreta exercint d'acusació popular, famílies, periodistes d'aquí i d'allà, observadors internacionals, representants institucionals, cada dia, sent la rereguarda dels pensaments i els sentiments, de les frus-

tracions, de les 12 persones encausades a través dels seus clatells o els seus perfils mentre escrivien o s'indignaven o somreien o se sorprenien. Allà, em vaig situar jo en els trams crítics d'aquest judici, asseguda gairebé sempre al tercer banc, el del mig, amb visió per observar Manuel Marchena i la resta del tribunal, i hi feia feina: prenia notes, l'hora de totes les declaracions que em semblaven rellevants, i teixia les portades per l'endemà. Des de les 16 h fins que la sessió s'acabava incomunicada amb l'exterior, perquè dins de la sala del Tribunal Suprem s'han de tenir els telèfons apagats... Quina impotència no poder avançar feina tantes hores quan les hores van passant i s'acosta el final d'un dia que ha començat de matinada! Quina impotència quan encara havia de trobar-me amb els meus «sintetitzadors» del Suprem, en Domènec Subirà i en Dani Gómez, els meus companys de viatge constant en el seguiment d'aquest judici, per consensuar el que havíem viscut de cara a les rutes informatives de l'endemà. Necessitava el mòbil. Necessitava enviar la tria dels fragments de les veus rellevants! Per nosaltres, el mòbil és una eina de treball constant, que no ho entenen? Un contrarellotge diari sense rellotge...? Impossible... Si em permeteu un somriure amarg en aquest pròleg, vaig aplicar la desobediència civil. Entaforat entre les cames o a la jaqueta o entre les llibretes, desobeïa i encenia el mòbil amb cura. Màxim respecte i sense comprometre ningú de la vora. Només dues files més enllà, ens vigilava la Piedad, la secretària de la sala a qui Manuel Marchena

confiava la vigilància i els missatges delicats quan havia de transmetre alguna instrucció que no fos per a en Paco. Els dos grans protagonistes invisibles d'aquest judici. La mirada vigilant de la Piedad era implacable. L'havia vist renyar durament a qualsevol, consellers i conselleres inclosos, si feien servir el mòbil. Si intuïa una relació prohibida amb els aparells, s'apropava i, contundent, et deia: «Se lo digo en serio, apáguelo»... Aquell mòbil meu em va ser fidel gairebé tots els dies. Gairebé tots. I això que una vegada vaig escriure les portades a mà, les vaig aconseguir fotografiar i enviar-les! Tot un èxit. Però la sort se'm va acabar. I en plena declaració d'un dels caps policials del govern Rajoy, vaig prémer per error el botó de la Siri, amb tan mala sort, que s'havia generat un fugisser instant de silenci entre pregunta i resposta, i va saltar el meu mòbil. Van ressonar a la sala les paraules de la Siri: «Vaya, ¡parece que no te he entendido!». El cor em va pujar a la gola. Sang freda. Mirada endavant. Sense immutar-me. La situació era tan equívoca, les paraules de la Siri tan reveladores, tan oportunes, que semblava una provocació. La Piedad, indignada, no va detectar d'on sortia aquell comentari impertinent. Potser no en va desxifrar la literalitat, aleshores. Ara, després de tot plegat, potser sí. No s'han entès. No s'entenen. Incomprensió. El resum perfecte. I en aquestes pàgines hi trobareu el relat d'algú que, malgrat la condemna de deu anys i sis mesos de presó, persistirà per fer-se entendre.

Mònica Terribas

Adeu, Lledoners

Són dos quarts de cinc del matí. És negra nit quan em desperta l'intèrfon de la cel·la, que se m'ha fet familiar al llarg d'aquests darrers mesos a la presó de Lledoners. Ha arribat el moment. Un altre gran moment. M'he empatxat de moments transcendents, els darrers anys. Ara el que toca és tornar a Madrid, on d'aquí a pocs dies –encara no sabem quants– ha de començar el judici. El meu judici. El nostre judici. La compareixença davant el Tribunal Suprem que hem estat esperant durant mesos, gairebé dos anys, està per caure, ara sí. Reconec que fins al moment he estat prou tranquil perquè l'hem preparat a consciència, però a mesura que s'apropa l'hora de comparèixer davant el Tribunal Suprem, els dubtes guanyen terreny, m'assetgen, em trasbalsen. I encara sort que el meu advocat, en Xavier Melero, és optimista i em transmet grans dosis de calma, s'esforça a analitzar-ho tot amb la deguda perspectiva i no tan sols a cop calent, i fuig del terreny estrictament polític.

Fa mesos que treballem, en sessió contínua, i cada cop

veig més clar que això de fer d'advocat no és tan sols cosa de lleis. En Melero s'ha convertit, per a mi, en una mena de *personal coach* –que en diuen ara–, un entrenador personalíssim que m'ha estat preparant per calçar-me els guants, perfectament conscient que en els rings –també en els judicials– es tracta d'estalviar-se alguns cops, però també de saber reaccionar bé quan els encaixes.

Just d'aquí a una hora emprenem el viatge. Amb les bosses ja fetes, a la sortida de les cel·les respectives, ens trobem els companys presos, els presos polítics: Raül Romeva, Oriol Junqueras, Jordi Turull, Josep Rull, Jordi Cuixart i Jordi Sànchez. Hi som tots, els homes. Ens mirem als ulls. Les cares són més aviat llargues, serioses, eixutes, fruit a parts iguals de cansament i de neguit. Tot i això, no tardem a fer-nos alguna broma. De vegades encara ara em sorprenc del fet que mai no hem perdut ni el bon humor, ni la fortalesa, ni la determinació. El fet d'haver estat tots junts els darrers mesos a Lledoners i de compartir converses també hi ha ajudat. Comentem que tots tenim ganes de tornar a veure la Carme i la Dolors. Somriem en pensar-hi.

Les nostres últimes setmanes a la presó de Lledoners han estat una mena de bogeria quotidiana. A la incertesa de saber quin dia ens traslladarien exactament, s'hi ha afegit la necessitat de tancar algunes qüestions que, un cop haguem ingressat a la presó de Soto del Real, ens seran més difícils de gestionar. A més, fa justament una setmana que vaig anunciar que encapçalaré la llista de

Junts per Catalunya a l'Ajuntament de Barcelona, i això m'ha afegit més pressió, entrevistes i reunions de treball. Ha estat un no parar.

Finalment, fa pocs dies, la direcció de la presó ens va comunicar que faríem el trasllat cap a Madrid el dia 1 de febrer. Ahir a la nit, la cap d'Unitat ens va avisar que marxaríem ben d'hora al matí i que tinguéssim totes les pertinences recollides i a punt. Les darreres hores a Lledoners encara vaig aprofitar per veure'm amb l'Elsa Artadi, en Xavier Trias, la Neus Munté i la Mercè Homs, i em vaig reservar la tarda per acabar de preparar l'equipatge. Ens deixen endur dues bosses amb roba, llibres i documentació de la causa. A més, hi hem encaixat els ordinadors personals.

El cas és que ja ha arribat el moment de marxar. Ens acompanyen cap a la sortida de la presó la directora del centre i el director general de Serveis Penitenciaris de la Generalitat. Ens estem una estona al mòdul d'ingressos esperant que arribin els Mossos que ens han de traslladar, en primera instància, fins a la presó de Brians 2. Allà hi farem el traspàs de policies, i passarem a ser custodiats per la Guàrdia Civil fins a Soto del Real. Ens expliquen que a fora de Lledoners hi ha força gent que espera que sortim. Alguns treballadors del centre penitenciari han tingut problemes per arribar-hi perquè han llançat oli a la carretera d'accés i els bombers ho han de netejar. Els Mossos d'Esquadra tallen alguns accessos.

Esperem, i ho fem tranquils –acostumats ja de ple a

les rutines, que se'ns han fet familiars– mentre recordem anècdotes que hem viscut aquests darrers dies. Ens fa il·lusió el comiat que ahir a la nit, a l'hora de sopar, ens van fer els companys. La veritat és que hem fet bons amics aquí a Lledoners, i ahir, a l'hora de sopar, un dels interns ens va adreçar unes paraules en nom de tots els presos del mòdul. Ens van voler agrair la relació que hem mantingut amb ells i ens van encoratjar a ser forts i a no defallir durant el judici. Com a comiat ens van regalar, a tots i cadascun de nosaltres, una llibreta amb dedicatòries de tots els reclusos. Va ser molt emotiu. No ens ho esperàvem.

De fet, tota la tarda d'ahir va ser molt especial. Van ser molts els companys que es volien acomiadar de nosaltres i, un cop més, em va tocar signar samarretes. N'he signat un munt al llarg d'aquests mesos. Tots ens n'hem fet un tip. El primer a demanar-ho va ser en Demba Kouma, el Diamante, un jove de Mali amb qui hem tingut una molt bona relació.

En Demba, fa uns mesos, aprofitant que tenia un permís penitenciari de tres dies, volia sortir al carrer, tant sí com no, amb una samarreta signada per tots nosaltres. La seva sortida va coincidir amb un acte de suport als presos polítics que es feia fora de la presó, i en Demba va ensenyar la samarreta signada i va tenir un gran èxit, i en va parlar a la premsa. En tornar estava molt content. Aquest va ser el detonant de la signatura de samarretes. Des d'aquell dia n'hem dedicat unes quantes

desenes. La gran majoria han estat un regal d'Òmnium Cultural i de l'ANC, però també n'hem signat d'altres comprades expressament tant per presos com per familiars. N'hi ha hagut de tota mena.

Samarretes a banda, al llarg d'aquests mesos també hem signat llibres, fulls i objectes sobre els quals fos possible d'escriure-hi. La setmana passada un company em va venir a veure i va insistir que li signés un exemplar de la Bíblia. «Vols dir?», li vaig dir jo, però ell hi va posar tant èmfasi i entusiasme, que no m'hi vaig poder negar. Al cap de poc, aquella mateixa tarda, un altre pres em se'm va presentar amb el Collins Anglès/Castellà!

Ara, però, ens acomiadem, els deixem enrere. Ells es queden a Lledoners, i nosaltres ens en anem a una altra casa, a una altra batalla, a una altra presó: a Soto del Real. Probablement d'aquí a un temps tornarem a Lledoners, o això vull creure. Però sigui com sigui, passi el que passi, mai no oblidarem els sis mesos i mig que hem viscut plegats.

Quan tornem –si és que hi tornem– n'hi haurà que ja no hi seran, i coneixerem altres persones. Mai no oblidarem en Demba, en Lamharti, en Paco, en Francesc, en Carles, l'Èric, en Ferran, en Carandell, en Beaucú, en Thyson, en Lucio, en Marc, en Clari... Tantes i tantes persones que al llarg d'aquests mesos han estat els nostres amics.

És a quarts de set del matí que, finalment, arriben els Mossos que s'encarreguen de la primera part del nostre

trasllat. Ens acomiadem de la directora i dels funcionaris. Hem estat molt ben tractats per part de tothom. El tracte humà que hem rebut ens ha fet més suportable l'estada a la presó. Ens traslladen en dues furgonetes. A mi em toca amb Turull, Rull i Romeva, i a l'altra hi van Junqueras, Sànchez i Cuixart.

Els vehicles es posen en marxa, i de camí penso en el Joan Bona Nit. No ha faltat mai des que vam arribar a la presó, cada dia, puntual a tres quarts de nou del vespre, hagi fet fred, calor, pluja o neu. Com n'estic d'agraït al Joan i a totes aquelles persones que no han fallat a la cita de Lledoners! Que bonica la imatge quan, en pujar a la cel·la, vèiem, a l'altra banda dels murs de la presó, desenes de persones movent els mòbils amb la llum encesa d'un costat a l'altre. Se m'ha quedat gravat a la memòria, eternament.

Com tampoc no oblidaré el dia que es complia el nostre primer any a la presó, amb l'enlairament de 365 globus; ni l'acte de Nadal que va col·lapsar els accessos a Lledoners; ni la festa de Cap d'Any, el concert del Messies… Són tants i tants records que ens han ajudat a fer més suportable la nostra estada a la presó! Qui no ha estat mai empresonat, no pot fer-se a la idea de fins a quin punt aquests petits detalls són transcendents. Han estat vitals per a tots nosaltres.

Hi hem estat bé, a Lledoners, la veritat. Tot el bé que s'hi pot estar en una presó, és clar, quan has perdut la llibertat. Els músics, les corals, els rapsodes i els grups de

teatre, claqué i dansa, que han acostat els seus espectacles i la cultura a la presó, han estat un regal immens per a nosaltres. M'és impossible esmentar-los a tots, però gràcies a ells hem viscut moments veritablement màgics.

Quan arribem a la presó de Brians 2, cap a quarts de vuit del matí, baixem de les furgonetes i els agents dels Mossos ens condueixen a una sala on ens espera el Govern. Les primeres persones a qui veiem són la Carme i la Dolors. Ens abracem una bona estona. Quant de temps feia que no ens vèiem! Quants records que ens venen a la memòria! Estan bé, animades, amb força, amb ganes de començar el judici, com tots. Aquesta és l'actitud que tots nosaltres compartim. Alguns amb més optimisme que d'altres sobre el resultat final, però tots hi anem amb fortalesa, convençuts dels nostres arguments i de la nostra raó.

Saludem el president Torra i tots els consellers i conselleres del Govern. Estan emocionats. Veig el conseller Damià Calvet amb els ulls plorosos. Tenim tots la certesa que vivim un moment històric, i ens fem una foto de família per immortalitzar aquest dia. Comentem que el viatge cap a Madrid coincideix amb la notícia que l'Estat ha decidit iniciar una campanya per contrarestar internacionalment les informacions generades des de l'independentisme. La responsable de la campanya és la secretària d'Estat de la España Global, Irene Lozano, i el seu objectiu és vendre arreu del món que la justícia i la democràcia espanyoles són d'una qualitat irreprotxable.

Em sembla delirant, i alhora especialment significatiu. ¿Quin país democràtic, quin país on la justícia funciona com cal ha de marcar-se l'objectiu de fer una campanya de màrqueting en defensa de la seva honorabilitat democràtica? Per què Espanya es veu obligada a fer-la? Vull pensar que alguns s'ho deuen preguntar, però tampoc no sé de què em sorprenc si considero que la situació que ara visc va engegar l'1 de novembre de 2017, a les deu del matí, en rebre una citació que m'instava a personar-me a l'Audiència Nacional en menys de 24 hores, sense temps material per preparar gens ni mica ni la meva defensa ni la declaració que havia de fer a Madrid, acusat d'un delicte de rebel·lió. Al cap de 32 hores, ingressava a la presó. Aquesta és la vara (una de les vares) amb la qual cal mesurar la polidesa democràtica de l'Estat espanyol.

Ens hem d'acomiadar del Govern. La Guàrdia Civil ja ens espera. Quedem a les seves mans a partir d'ara, des de Brians 2 i fins a Soto del Real, a uns 600 quilòmetres de distància. De lluny he pogut veure l'autocar que ens traslladarà. De fora és idèntic al que ens va portar des de Valdemoro a la presó de Zuera, i després a Lledoners, ara fa uns mesos. En tinc un record pèssim. Confio que el malson no es repeteixi.

Un guàrdia civil ens dona les instruccions. Ens criden un a un i anem ocupant els habitacles de l'autocar. Tot i que cada compartiment és per a dues persones, ens n'assignen un per a cadascú de nosaltres. Ens acomiadem de la Dolors i de la Carme perquè elles viatgen

directament a Alcalá Meco, la seva destinació, i baixaran sense que les puguem veure. Haurà estat un vist i no vist. M'ha semblat un instant fugisser.

Un agent de la Guàrdia Civil ens acompanya als habitacles respectius i ens dona les darreres instruccions: com ens hem de cordar el cinturó, quin botó hem de prémer si volem que la porta s'obri per anar al lavabo, etc. S'esforça a ser amable.

Aquests vehicles tenen la mateixa estructura que la d'un autobús normal i corrent, però en lloc de tenir les dues fileres de dos seients a banda i banda, tenen una vintena de petits habitacles que s'obren i es tanquen centralitzadament, i no es poden obrir i tancar ni des de dins ni des de fora. L'espai és molt reduït: entre les parets hi deu haver 1 metre, aproximadament. Jo ni tan sols no m'hi puc posar dret, i haig d'entrar-hi de costat. L'espai dels reclusos queda completament aïllat tant de la cabina del conductor com dels seients que, a la part posterior, ocupen els agents de la Guàrdia Civil que ens custodien.

Moure's pel passadís tampoc no és fàcil. Si ja és prou difícil entrar a l'habitacle que et correspon, voler arribar al servei també es converteix en una odissea, especialment quan l'autobús ja és en marxa. Una persona d'una complexió i amplària normal no pot caminar de cara pel passadís, ho ha de fer de gairell, i per entrar al lavabo has de fer contorsions. Un cop dins, encara comproves que no t'hi pots estar dret perquè el sostre té molt poca

Capítol de mostra

alçada. Són els sostres més baixos que he vist en tota la meva vida.

L'autobús que ens porta a Madrid, això sí, és nou de trinca. L'estrenem nosaltres. Som els seus primers clients, tal com ens ha recordat un agent en diverses ocasions. Tot i que és nou, presenta els mateixos problemes amb l'WC que ja vam patir en el viatge anterior. El problema, bàsicament, i dit de manera fina, és d'evacuació. Aquest cop no hem arribat al nivell de patiment que en el trasllat que ens va dur de Valdemoro a Brians, fa mig any, però déu-n'hi-do!

Amb en Josep Rull ens hem afartat de riure recordant aquells fets delirants i inenarrables. En aquell viatge, tots dos compartíem un habitacle que tocava paret per paret amb els serveis. Només entrar al compartiment, ja vam notar una olor insuportable, insultant, fastigosament penetrant. Era el mes de juliol i la calor tampoc no hi ajudava gaire. Vaig cridar un guàrdia civil i li vaig demanar si ens podia traslladar a un altre compartiment, que allò no hi havia qui ho aguantés, i l'agent em va mirar amb menyspreu com si li estigués plantejant una excentricitat capritxosa. Ni tan sols no em va respondre, va fer mitja volta i se'n va anar.

Al cap d'una estona, mentre l'autobús ja circulava, un altre reclús, al qual també traslladaven aquell dia, va demanar d'anar a l'WC i, al cap de no res, en va sortir mentre cridava com embogit: «¡Agente, agente, esto rebosa mierda!». Al cap de pocs minuts un líquid fosc

i viscós s'escolava pel terra de l'autobús. Quin fàstic! Afortunadament, avui no arribem a aquests extrems.

Poc abans d'arribar a Saragossa, l'autobús (o la *cunda*, segons el vocabulari carcerari) s'atura en una àrea de servei. Per la petita finestra que té l'habitacle veig un rètol que anuncia: «Restaurante. Carnes a la brasa». Per un moment em faig la il·lusió que la Guàrdia Civil ens convidarà a una costellada. Però no hi ha sort. Es tracta tan sols d'una aturada tècnica de 30 minuts. Veig les furgonetes de la Guàrdia Civil que escorten la *cunda*, i algunes de les persones que hi ha a l'àrea de servei aprofiten per fer fotos de l'autobús, unes fotos que, en uns minuts, ja hauran circulat com la gran cosa a través dels grups de whatsapp i altres xarxes socials.

Ja no tornem a parar fins a Alcalá Meco, la destinació de la Dolors i de la Carme. Ens acomiadem amb un crit d'ànim, des dels respectius compartiments, sense veure'ns ni abraçar-nos, i els desitgem molta sort. Molt aviat ens tornarem a trobar al Suprem. Confiem que no tardarem gaire, tot i que tampoc no sabem del cert quan arrencarà el judici.

En Quico Homs em va dir fa poc que ell està convençut que el judici no començarà la setmana del 4 de febrer –com se'ns ha dit–, sinó que el més probable és que ho faci el dia 12. Ja no ve d'aquí. La veritat és que no s'ha acomplert cap de les previsions que ha fet el Suprem. Primer se'ns va dir que el judici arrencaria l'octubre; després el novembre; després la segona quin-

zena de gener, i ara sembla que ens en anirem al dia 12, a mitjan febrer.

No cal donar-hi més voltes, a la presó m'he convertit en un prodigi de la gestió de les il·lusions: com menys expectatives tinguis, més bé et prens els revessos. Em fa una certa gràcia fins i tot recordar que una fiscal –en una de les meves declaracions davant la sala– va justificar la presó provisional dient que el judici era a punt de començar, que l'inici era qüestió de poc temps, de no res. Era el mes de maig del 2018!

Trajecte final. S'ha acabat el viatge. Set hores i 50 minuts després de sortir de Brians 2, hem arribat a Soto del Real. Pel camí ens ha plogut. Ho hem vist per les petites finestres dels habitacles, i hem notat com l'aigua colpejava sorollosament el sostre del vehicle. Són les cinc de la tarda. El viatge ha estat suportable, molt millor que el trasllat d'Estremera a Lledoners, que vam fer, malgrat tot, contents per la motivació de tornar a Catalunya.

Avui hem fet el viatge a l'inrevés, cap a Madrid, neguitosos però amb la fortalesa d'afrontar el judici absolutament convençuts que tenim al davant una oportunitat per defensar els nostres drets fonamentals i explicar arreu del món la situació d'injustícia que Catalunya pateix com a poble.

Hem escollit un camí. Després de molts mesos de presó preventiva, ara podrem denunciar l'arbitrarietat de la justícia espanyola i la causa contra l'independentisme català.

Entre togues i reixes és un llibre personal i íntim. Joaquim Forn es fixa en les petites coses i en tot allò que mai no ha aparegut en les transmissions des del Suprem. Ens explica com s'enfronta a la vida en una nova presó, la tercera, com es prepara per comparèixer davant del jutge, com viu la seva declaració i com encaixa la sentència. Forn rememora les imatges de les càrregues policials i la perplexitat davant la violència, però també descriu amb una gran sensibilitat el banc del pati on toca el sol o la celebració d'un aniversari.

Un testimoni excepcional d'uns mesos que han marcat i marcaran la història del nostre país.

catedral.books
enciclopediaCAT
CatedralBooks
catedral.books

enciclopèdia

ISBN:
978-84-412-3205-1